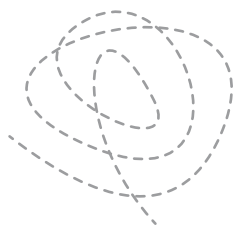

Sisällys

Lukuintoa

s. 7–66

Tietoa etsimässä QR-koodeilla

s. 67–96

Kielitiedon kiemurat

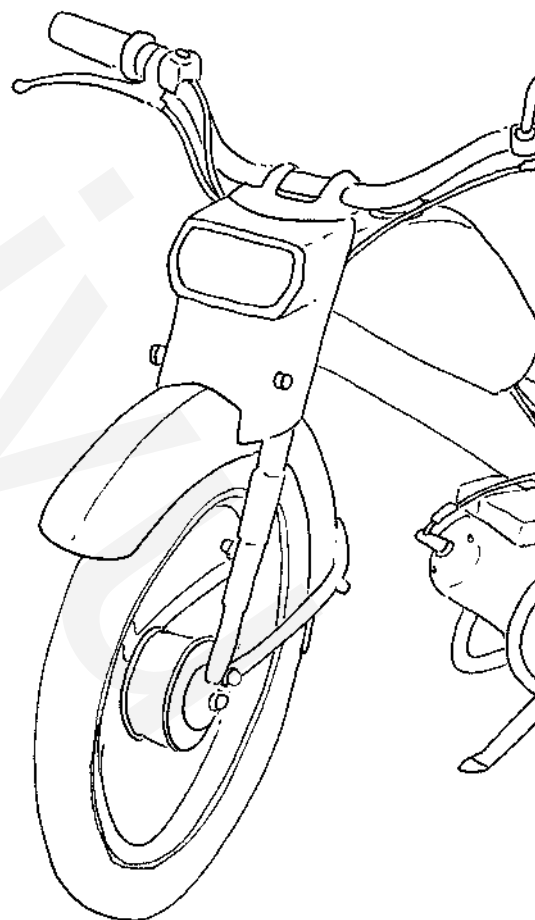
s. 97–150

Median salat

s. 151–152

Lukuharjoittelupohjat 1–9

s. 153–161

Hui Kauhistus!

Pikkukummitus koulun penkillä (Pirkko-Liisa Perttula)	kertomus	s. 7
Ymmärrän lukemani	9	
Keksin ja kirjoitan	10	
Kummitusjuttu (Tuula Kallioniemi)	kertomus	s. 11
Ymmärrän lukemani	13	
Keksin ja kirjoitan	14	
Austraasian luonto iskee (Tomi Kontio)	kertomus	s. 15
Ymmärrän lukemani	17	
Keksin ja kirjoitan	18	
Zaida ja lumienkeli (Saku Heinänen)	kertomus	s. 19
Ymmärrän lukemani	21	
Keksin ja kirjoitan	22	
Tuplat ja mustakantinen vihko (Laila Kohonen)	kertomus	s. 23
Ymmärrän lukemani	25	
Keksin ja kirjoitan	26	

Naurun remakka

Nakkikioski kuussa ja opettaja torakkajahdissa (Paula Noronen) ...	kertomus	s. 27
Ymmärrän lukemani	29	
Keksin ja kirjoitan	30	
Helsinkiläiset farkut (Tuula Kallioniemi)	kertomus	s. 31
Ymmärrän lukemani	33	
Keksin ja kirjoitan	34	
Robotti, joka ei voinut elää ilman kuparia (Jusa Peltoniemi)	kertomus	s. 35
Ymmärrän lukemani	37	
Keksin ja kirjoitan	38	
Isänmaallinen tervehdys ruutukalsareille (Kirsi Ellilä)	kertomus	s. 39
Ymmärrän lukemani	41	
Keksin ja kirjoitan	42	
Valkoinen keppi (Timo Parvela)	kertomus	s. 43
Ymmärrän lukemani	45	
Keksin ja kirjoitan	46	

Harrastamme

Aina voi ruveta formulakuskiksi (Timo Parvela)	kertomus	s. 47
Ymmärrän lukemani	49	
Keksin ja kirjoitan	50	
Kalastajakingi (Eppu Nuotio)	kertomus	s. 51
Ymmärrän lukemani	53	
Keksin ja kirjoitan	54	
Kesä autokorjaamon yläkerrassa (Kreetta Onkeli)	kertomus	s. 55
Ymmärrän lukemani	57	
Keksin ja kirjoitan	58	
Pallo haltuun, Mika! (Mitri Pakkanen)	kertomus	s. 59
Ymmärrän lukemani	61	
Keksin ja kirjoitan	62	
Huippuvalmentaja (Anneli Kanto)	kertomus	s. 63
Ymmärrän lukemani	65	
Keksin ja kirjoitan	66	

Tietoa etsimässä QR-koodeilla

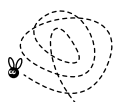

Pihan ja pientareen kasveja	tietoteksti	s. 67
Horsma	67	
Puna-apila	68	
Pietaryrtti	69	
Pihasaunio	70	
Valvatti	71	
Syysmaitiainen	72	
Nokkonen	73	
Eläimiä	tietoteksti	s. 74
Rotta	74	
Päästäinen	75	
Konttinen	76	
Lepakko	77	
Kana	78	
Sika	79	
Nauta	80	
Hevonen	81	
Lammas	82	

Lintuja **tietoteksti** **s. 83**

Sinisorsa	83
Silkkiuikku	84
Telkkä	85
Kalalokki	86
Tiira	87
Joutsen	88
Kirjosieppo	89
Varis	90
Rastas	91
Pääsky	92
Peipponen	93
Kiuru	94
Västäräkki	95
Sinitäinen	96

Kielitiedon kiemurat **tietoteksti** **s. 97**

Diftongit	97
Äänteen pituus	101
Yhdyssanat	107
Yhdysmerkki	108
Synonyymit	111
Virke	115
Päälause ja sivulause	119
Vuorosanaviiva	123
Lauseenjäsenet	127
Verbin persoonamuodot	131
Verbin aikamuodot	134
Sanaluokat	142

Substantiivit, adjektiivit, pronominit, numeraalit ja partikkelit

Median salat **s. 151**

Mainos	151
Blogi	152

Lukuharjoittelupohjat 1–9 **s. 153**

Pikkukummitus mietti, kuinka kukaan jaksoi kuunnella noin tylsiä juttuja ja sitä alkoi väsyttää. Pian se tuhisi täydessä unessa luokan perällä. Kallelle kävi samoin, mutta se ei tuhissut, vaan kuorsasi kovaan ääneen. Oppilaita alkoi naurattaa, mutta kun he katsoivat luokan takaosaan, kaikki luokkatoverit näyttivät olevan hereillä.

– Onko joku teistä unohtanut reppuunsa jonkin laitteen, josta tuo ääni tulee, opettaja kysyi vähän ärtyneellä äänellä. Silloin kuorsaus lakkasi ja kello soi välitunnin merkiksi.

Kalle Kammonen pikkuveljineen päätti jäädä välitunnin ajaksi tutkimaan, mitä hauskaa luokassa oli. Opettajanpöydällä oli laatikollinen liitua, ja pian pojat keksivät, että sillä voi piirrellä vihreälle taululle. Sen jälkeen ne tutkivat ja penkoivat luokkahuonetta, kunnes välitunti loppui ja luokkahuone täyttyi taas hälisevistä lapsista. Kaikki hiljenivät, kun he katsoivat taululle. Siihen oli piirretty mitä omituisimpia otuksia. Kalle oli muistellut kavereitaan kummituskoulusta ja piirtänyt niiden kuvat taululle.

– Hui kauhistus, henkäisi Alma saapuessaan luokkaan. – Kuka on piirtänyt nuo hirviöt? Kukaan ei viitannut.

– Tietääkö joku, kuka piirsi nuo kammotukset? Alma tiukkasi ja katsoi syyttävänä kutakin oppilasta vuoron perään. – No, kuka se oli?

Kun kukaan ei vielä kukaan sanonut mitään, Alma suutahti.

– Hyvä on! Jos kukaan ei kerran suostu tunnustamaan, koko luokka saa jäädä jälki-istuntoon!

Alma päätti vihasena. Ja kun sekään ei saanut ketään avaamaan suutaan, hän kovensi vielä rangaistusta: – Ettekä saa jälkiruokaa! Tänään ruokalassa on tarjolla pannukakkua.

Oppilaat katsoivat kauhistuneina Almaa, joka vähän hätkähti. Hän ei ollut tiennytkään, että jälkiruoan menettämisellä voisi olla näin suuri vaikutus.

Mutta eivät oppilaat olleetkaan katsoneet Almaa vaan taululle hänen taakseen. Kun Alma kääntyi katsomaan, taulu oli putipuhdas! Joku oli käynyt pyyhkimässä taulun Alman huomamatta, sen pystyi päättelemään siitakin, että taululla oli vielä märät sienet jäljet.

Alma hieroi hämillään otsaansa. Miten oli mahdollista, että joku pyyhki taulun samalla, kun kaikki oppilaat istuivat kauhistuneen näköisinä hänen edessään! Alma ei tiennyt mitä ajatella.

– Olkoon tämän kerran, Alma lopulta luovutti. – Mutta ensi kerralla minä kyllä selvitan, kuka täällä piirtelee kammotuksia taululle, Alma jupisi päätään pyöritellen.

Oppilaatkin olivat säikähtäneet kauhean näköisiä piirroksia ja niiden yllättävää häviämistä taululta sen verran, että luokassa oli kerrankin hiljaista ja Alma saattoi siirtyä matematiikan opetuksen pariin.

Matematiikan tunnin jälkeen koulussa oli ruokavälitunti, ja kaikki lähtivät ruokasaliin. Oli torstai ja tarjolla oli hernekeittoa ja pannukakkua. Ne olivat parasta mitä Kammosen veljekset tiesivät.

Seuraavalla tunnilla oli musiikkia, ja lapset hoilasivat täyttä kurkkua, kun pikkukummituksen vatsassa alkoi kiertää. Se ajatteli helpottaa ihan pikkuisen vatsansa tilaa ja päästi ilmoille pikkurupsun, jonka ääni hukui musiikinmelskeeseen. Pian myös Kallen vatsassa alkoi vääntää ja sekin huomasi, kuinka helppoa luokassa oli rupsutella, kun soitto soi ja laulu raikasi. Kohta luokan takapulpeteissa istuvat alkoivat nuuhkia ilmaa ja liikehtiä levottomasti.

– Mikä teitä siellä takana oikein vaivaa? Alma kysyi.

- Kamala haju, Heikki vastasi.
- Ei täällä kyllä mikään haise, opettaja vakuutti.
- Sepä hyvä, mutisi Kalle ja päästi ilmoille semmoisen paukun, että lattia tärähti.
- Sen oppilaan, jonka vatsa vaivaa, on parasta käydä vessassa, opettaja komensi, kun koko luokkaan oli levinnyt semmoinen lemu, että siellä oli vaikea hengittää.
- Nyt tässä ei auta muu, kuin että puette lämpimästi ylle ja menemme koko luokka pihalle haukkaamaan raitista ilmaa, opettaja vihdoon ehdotti nenäänsä pidellen. Lopputunnin opettaja ja oppilaat leikkivät laululeikkejä koulun pihalla samalla, kun Kammosen pojat ihailivat heitä avoimesta ikkunasta.
- Kylläpä koulunkäynti on hauskaa, Kalle sanoi. - Vaikka emme oppineet tänään muuta kuin sen, että luokahuone tyhjenee, kun päästää kunnon rupsun.

Pirkko-Liisa Perttula, Kummitusperhe Kammoset ja kevättä kylkiluissa. 2009. (s. 32–37, Otava)

Tehtäviä tekstistä:

1. Merkitse tekstiin kohta, jossa

kirjailija kertoo asian hauskasti tai jännittävästi
kirjailija kuvaa tapahtumapaikkaa niin, että sen voi melkein nähdä
kirjailija käyttää osuvia vertauksia tai sanoja.

2. Pohdi päähenkilöä.

Millainen päähenkilö on?

Kuvittele itsesi päähenkilön asemaan ja kerro miten sinä olisit toiminut.

3. Pohdi, ovatko kertomuksen tapahtumat mielestäsi kiinnostavia vai pitkästyttäviä.

Perustele mielipiteesi.

Paritehtävä Tarinalanka

Laittakaa pitkään lankaan solmuja noin 30 cm:n välein. Toinen aloittaa tarinan samalla kuljettaen lankaa sormissaan. Aina kun kertoja tulee solmun kohtaan, hän antaa langan parille, joka jatkaa kerrontaa. Näin jatketaan, kunnes tarina on kerrottu.

1. Keitä olivat kertomuksen päähenkilöt? Kirjoita.

____/2

2. Mikä oli kertomuksen tapahtumapaikka?

____/1

3. Miten kummitukset viettivät välitunnin?

____/2

4. Miksi opettaja hermostui?

____/1

5. Mitä erikoista musiikin tunnilla tapahtui?

____/2

6. Mitä kummitukset oppivat koulussa?

____/1

7. Miksi kummitukset kuorsasivat tunnilla?

____/1

1. a. Keksi ja kirjoita oma kummitustarinasi.

Tarina voi olla hauska tai jännittävä.

b. Kuvita tarinasi.

Handwriting practice area with 15 horizontal lines. The area is framed by a decorative border featuring various spooky illustrations: a spider, an owl, a skull wearing a cap, bones, and ghosts. A large, faint watermark 'Pikkukummitus' is visible across the center of the page.

Pihan ja pientareen kasveja

Syysmaitiainen

(kaikkioppivat.fi/pappatunturilla/syysmaitiainen)

Etsi tietotekstistä seuraavat lajintunnistustiedot:

1. Kasvin ulkonäkö:

2. Kasvin korkeus:

3. Lehden koko ja muoto:

4. Kukan väri:

5. Kasvupaikka ja levinneisyys:

Lintuja

Varis

(kaikkioppivat.fi/pappatunturilla/varis)

Etsi tietotekstistä seuraavat lajintunnistustiedot:

1. Tuntomerkit:

2. Muutto:

3. Pesä ja pesintä:

4. Piirrä ja väritä muna:

5. Ravinto:

6. Kuuntele linnun ääntelyä.

7. Muuta mielenkiintoista:

Suomen kielen äänteitä ovat vokaalit ja konsonantit.

Vokaalit: a e i o u y ä ö

Konsonantit: kaikki muut kirjaimet

Äänteen pituus muuttaa sanan merkityksen.

Vokaalin pituus:

si-vu (lyhyt vokaali) sii-vu (pitkä vokaali)

Konsonantin pituus:

ma-to (lyhyt konsonantti) mat-to (pitkä konsonantti eli geminaatta)

1. Muuta lyhyt vokaali pitkäksi. Kirjoita sanat.

a. värin _____

b. katua _____

c. savi _____

d. vitsin _____

e. sari _____

f. tuli _____

g. muta _____

h. kulutus _____

i. latu _____

j. lika _____

k. uni _____

2. Muuta lyhyt konsonantti pitkäksi. Kirjoita sanat.

a. mato _____

b. kiittää _____

c. kuuta _____

d. satua _____

e. kuka _____

f. lipua _____

g. rapu _____

h. palo _____

i. tuli _____

j. kisa _____

k. lika _____

Suomen kielen äänteitä ovat vokaalit ja konsonantit.

Vokaalit: a e i o u y ä ö

Konsonantit: kaikki muut kirjaimet

Äänteen pituus muuttaa sanan merkityksen.

Vokaalin pituus:

si-vu (lyhyt vokaali) sii-vu (pitkä vokaali)

Konsonantin pituus:

ma-to (lyhyt konsonantti) mat-to (pitkä konsonantti eli geminaatta)

1. Kirjoita kuvasta mahdollisimman monta sanaa, joissa on pitkä vokaali. Tavuta sanat.

[illegible]

Melkein samaa tarkoittavia sanoja kutsutaan synonyymeiksi.

1. Keksi ja kirjoita samaa tarkoittava sana.

juosta _____

kävellä hitaasti _____

syödä paljon _____

soittaa äänekkäästi _____

kirjoittaa huolimattomasti _____

heiluttaa kovaa _____

mukava _____

huono _____

hymyilevä _____

äreä _____

lihava _____

imelä _____

vaimea ääni _____

hintava _____

litteä _____

nopea _____

älykäs _____

aivan tyhjä _____

silmälasit _____

Melkein samaa tarkoittavia sanoja kutsutaan synonyymeiksi.

1. Etsi laatikosta sana, joka tarkoittaa samaa asiaa ja kirjoita se sanan viereen.

laukku	_____
iso	_____
myssy	_____
vahva	_____
sika	_____
hauska	_____
painava	_____
nauraa	_____
pöksyt	_____
piilottaa	_____

	raskas
hihittää	
	kätkeä
huvittava	
	pipo
housut	
	voimakas
	suuri
kassi	
	possu

2. Piirrä erilaisia päähineitä ja kirjoita niin monta päähinettä tarkoittavaa sanaa kuin keksit.

Päälause- ja sivulausetehävät jatkuvat.

1. Yhdistä lauseet pää- ja sivulauseeksi.

a. Esitys voi alkaa. Yleisö istuu paikoillaan.

b. Norsu voi esiintyä. Se on puhdas.

c. Yleisö on haltioissaan. Se taputtaa käsiään.

d. Seuraavaksi esiintyy käärmenainen. Hän on pukeutunut viittaan.

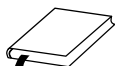
e. Sirkustirehtööri kuuluttaa klovnin paikalle. Yleisö vaikuttaa pitkästyneeltä.

f. Klovni kompastuu jalkoihinsa. Yleisö ulvoo naurusta.

g. Kaikki esiintyjät saapuvat estradille. Esitys päättyy.

h. Esitys oli onnistunut. Hylkeet pudottivat pallonsa.

i. Lopuksi sirkustirehtööri kumartaa yleisölle. Hän on tyytyväinen esitykseen.

Lue ääneen 10 minuuttia kerrallaan. Jokaisen lukukerran jälkeen saat värittää yhden formula-auton radalta.

